

На підприємствах України має бути створений постійно діючий механізм інноваційної діяльності як фактор виживання фірм в сучасних конкурентних умовах. Він має включати:

- а) розробку інноваційної стратегії розвитку підприємства;
- б) створення внутрішньої нормативної документації та нормативної бази інноваційної діяльності;
- в) створення дієвої системи захисту інтелектуальних ресурсів підприємства;
- г) створення внутрішньої постійно оновлюваної інформаційної бази даних;
- д) створення постійно оновлюваного портфеля об'єктів інтелектуальної власності та інноваційних проектів;
- і) визначення та формування джерел фінансування новаційних та інноваційних проектів і відокремлення відповідних фінансових ресурсів від фінансування поточної діяльності підприємств;

є) кадрове та організаційне забезпечення інноваційної діяльності, стимулювання руху новаторства та винахідництва;

ж) створення нових інтегрованих організаційних форм інноваційної діяльності на основі горизонтальної та вертикальної інтеграції підприємств.

Таким чином, організаційно-економічний механізм інноваційної діяльності підприємства має включати численні заходи, які складають певну систему та єдиний комплекс, без чого не досягти необхідної ефективності в інноваційній сфері. Затверджуючи на підприємстві інноваційну стратегію розвитку та запроваджуючи комплексну систему інноваційної діяльності, слід пам'ятати, що інноваційна діяльність є сьогодні фундаментом стратегічного управління підприємством і органічно вписується в концепцію «діаманта», автором якої є американський економіст Майкл Портер. Відповідно до цієї концепції при постійному зростанні конкуренції головним фактором виживання фірми в сучасних умовах стає її інноваційність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гальчинський А.С. Інновації як стратегія українських реформ / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, А.К. Кінах. – К : Знання України. – 2002. – 326 с.
2. Зубець М.В. Розвиток інтеграції та інвестиційно-інноваційної діяльності / Зубець М.В., Володін С.А. // Економіка АПК. - № 11. – 2003. – С. 3-9.
3. Матеріали Парламентських слухань у ВРУ щодо Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Г.О. Андрощук, І.Б. Жилияєв, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко – К : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

УДК 336.7+631.1

КРАМАРЕНКО І.С., канд. екон. наук, викладач

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ «ВМУРЛ «Україна»»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Досліджено сучасний стан інвестиційної діяльності агропродовольчих підприємств Миколаївської області. Проаналізовано динаміку та джерела залучення інвестицій підприємствами області. Наведено основні інвестиційні проекти, що впроваджувалися агропродовольчими підприємствами Миколаївської області.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційне забезпечення, агропродовольча сфера

Modern state of Mykolaiv region agrofood enterprises investment activity has been researched. Dynamics and sources of regional enterprises investment attraction have been analyzed. Main investment projects, introduced by Mykolaiv region agrofood enterprises, have been adduced.

Keywords: investment, investment backing, agrofood sphere

Вступ. Агропродовольча сфера є одним з головних і найважливіших секторів економіки України. У прямій залежності від її функціонального стану, знаходиться розвиток економіки, продовольча безпека та незалежність держави, стан внутрішнього й зовнішнього ринків, а отже і рівень життя населення. Тому для розвитку і належного функціонування агропродовольчої сфери необхідно забезпечити її матеріально-

технічною базою, а отже, і значними фінансовими ресурсами - інвестиціями.

Вивченню питань залучення інвестицій в агропродовольчу сферу, сучасного стану інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств, присвячені праці багатьох вчених - В. Алексійчука, М. Дем'яненко, І. Іртішевої, С. Кваші, М. Кісіля, Л. Назарової, М. Малика.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення розвитку інвестиційної діяльності в агропродовольчій сфері Миколаївської області, а саме - дослідження динаміки і закономірностей розвитку інвестицій в основний капітал сільськогосподарських підприємств та визначення напрямків і джерел їх залучення.

Результати. Миколаївщина має значні можливості для розвитку сільськогосподарської галузі. Це і сприятливі природнокліматичні умови, родючі землі, трудові ресурси та давні хліборобські традиції. Але в сучасних умовах розвитку суспільства сільськогосподарське виробництво не може ефективно працювати без розвинутої матеріально-технічної бази, спроможної забезпечити відповідний технологічний рівень.

Аналізуючи динаміку машино-тракторного парку області, слід відзначити, що протягом останніх років спостерігалася стала тенденція до зменшення кількості техніки в сільськогосподарських підприємствах. Лише протягом минулого року парк тракторів у цій категорії зменшився на 2% і склав на початок 2012 р. 6339 шт., зернозбиральних комбайнів – на

0,5% (1338 шт.), кукуруддозбиральних комбайнів – на 17,1% (87 шт.), кормозбиральних комбайнів – на 9,4% (221 шт.), бурякозбиральних машин – на 17,3% (62 шт.).

У 2011 р. порівняно з попереднім роком спостерігалось зниження купівельної спроможності споживачів техніки та зменшення обсягів її придбання. Так, за 2011 рік сільськогосподарські підприємства придбали 393 шт. тракторів, що на 3% менше, ніж у 2010 році, зернозбиральних комбайнів – 94 шт. (на 6%), жаток валкових – 43 шт. (на 28,3% менше).

Щорічна активна частина застарілих основних виробничих фондів списується, основна частина наявної в господарських структурах техніки відпрацювала по одному й більше нормативних строків експлуатації. Торік частка списаних тракторів становила 3,2% (205 шт.), зернозбиральних комбайнів – 4,2% (57 шт.), сівалок – 3,8% (149 шт.), жаток валкових – 3,1% (20шт.) [1, с. 141]. Але, наряду з цим, позитивним є те, що протягом останніх років частка коштів, інвестованих в агропродовольчу сферу Миколаївської області, значно збільшилась (рис. 1).

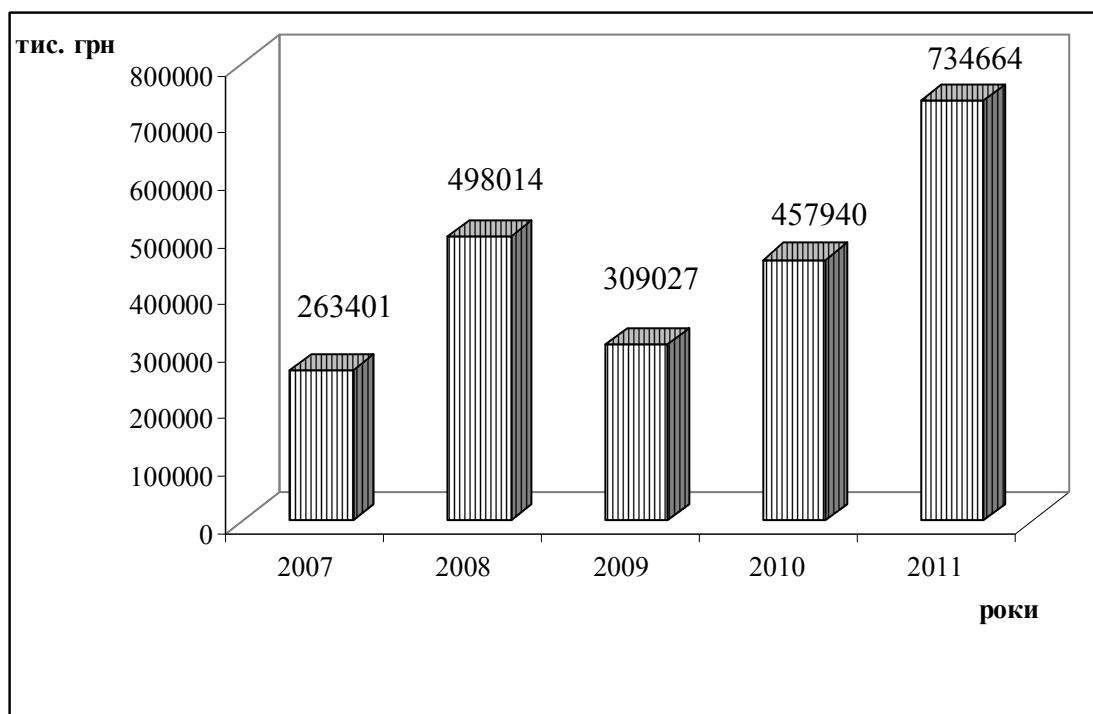

Рис. 1. Динаміка інвестицій в сільське господарство Миколаївської області за 2007-2011 роки, тис. грн. [1]

Протягом 2007-2011 років, спостерігається тенденція до зростання інвестицій в сільське господарство Миколаївської області. Так, у 2011 році інвестиції в агропродовольчу сферу склали 734664 тис. грн., що на 276724 тис. грн. більше за 2010 рік та на 425637 тис. грн. за 2009 рік відповідно.

Рух інвестиційних надходжень аграрного спрямування в регіоні не є пропорційним. Через низьку інвестиційну активність іноземних компаній, нерівномірний регіональний розподіл інвестиційних

надходжень і високий рівень потреби економіки у залученні капіталу особливої актуальності набуває питання визначення пріоритетів інвестиційної діяльності, вибору її найефективніших напрямків на рівні окремих підприємств, галузей, регіонів, що потребує відповідної інформації про інвестиційну привабливість та обґрунтування методичних основ її визначення. Конкретизація інвестиційної спрямованості регіонального розвитку повинна спиратися насамперед на розробку концепції або програми залучення

інвестицій в економіку регіону (міста) з чітким визначенням коротко- та довготермінових цілей реалізації базової програми інвестування, характеристики прогнозних напрямків і обсягів залучення інвестицій, а також визначення форм освоєння інвестиційних надходжень [5].

Згідно даних Головного управління статистики у Миколаївській області найбільшу частку інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування займали власні кошти підприємств (табл. 1).

Таблиця 1

Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
У фактичних цінах, тис. грн.							
Усього	1963050	2534501	3117579	3698758	4332558	1021934	3775404
у тому числі за рахунок коштів:							
Державного бюджету	447333	335453	390644	323448	217674	145489	106864
Місцевих бюджетів	45329	46910	50889	82372	147722	108909	84469
Власних коштів підприємств	1255944	1805673	2071758	2544716	2917147	3349665	2605301
іноземних інвесторів	10380	36567	26138	3924	9556	7708	122843
населення на будівництво	39670	38583	53770	149190	144171	87845	181343
Кредитів банків та інших позик	107678	216572	422220	468803	606333	253422	600958
Інших джерел фінансування	56716	85743	102260	126305	219955	68896	67917
Відсотків до загального обсягу							
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі за рахунок коштів:							
Державного бюджету	22,8	13,2	12,5	8,7	5,1	3,6	2,8
Місцевих бюджетів	2,3	0,7	1,6	2,2	3,4	2,7	2,2
Власних коштів підприємств	64,0	71,3	66,5	68,8	68,9	83,3	69,0
іноземних інвесторів	0,5	1,4	0,8	0,1	0,2	0,2	3,3
населення на будівництво	2,0	1,5	1,7	4,1	4,1	2,1	4,8
Кредитів банків та інших позик	5,5	8,5	13,6	12,7	14,0	6,3	15,9
Інших джерел фінансування	2,9	3,4	3,3	3,4	5,1	1,7	1,8

*Складено та розраховано за даними [2, с. 183]

Як бачимо з табл. 1, найбільшу суму інвестицій в основний капітал Миколаївської області за останні 7 років вкладено за рахунок власних коштів підприємств та організацій, у 2010 році ця сума становила 2605301 тис. грн., тобто 69,0% від загального обсягу, найменшу питому вагу становлять кошти іноземних інвесторів - 122843 тис. грн., тобто 3,3% від загального обсягу.

Сільськогосподарські підприємства області не всі спроможні самостійно відтворювати свою матеріально-технічну базу. За підсумками роботи області в 2011 році суб'єктами господарювання було отримано фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування в сумі 862852,1 тис. грн. прибутку (загальна сума прибутку становила 971559,3 тис. грн., збитку – 108707,2 тис. грн.). У 2011 році –

11,9% підприємств є збитковими, що на 8,8% менше за 2010 рік та на 11,1% за 2009 рік [1, с. 34].

Водночас можна стверджувати, що Миколаївська область є найперспективнішою для втілення інвестиційних проектів у Південному регіоні. В Україні та за її межами великим попитом користується продукція провідних миколаївських підприємств: ТОВ «Сандора», ФГ «Органік Системс» холдингу «Агрофьюжн», ВАТ «Коблево», ПАТ «Баштанський сирзавод», ПАТ «Первомайський молочноконсервний комбінат» та ін. Прикладом цього є перспективні інвестиційні проекти, що впроваджувалися в Миколаївській області агропродовольчими підприємствами:

– ТОВ СП «Нібулон» один з найбільших національних сільськогосподарських виробників. Є національним інвестором та національним зернотрейдером, перевантажувальний термінал - найсучасніший у

Європі. Підприємством реалізується масштабний інвестиційний проект з розвитку інфраструктури зернового ринку шляхом будівництва нових елеваторних ємностей.

– ВАТ «Зелений Гай» для впровадження прогресивних інноваційних технологій в різних сферах діяльності інвестує значні кошти.

– ПАТ «Баштанський сирзавод», який є одним із лідерів по виробництву молочної продукції в Україні, завершив реалізацію інвестиційного проекту по будівництву власних очисних споруд кошторисною вартістю 15 млн. грн.

– ФГ «Органік Системс» холдингу «Агрофьюжн» успішно освоєло виробничі потужності по переробці томатів завдяки введенню комплексу з переробки сільгосппродукції загальною вартістю понад 200 млн. грн. Створено близько 300 робочих місць, половина з них - постійних. Наразі підприємством створюється тепличний комплекс з вирощування розсади на площі 10 гектарів. У 2011 році побудовано першу чергу на площі 1,7 гектарів, обсяг інвестицій - понад 20 млн. грн.

– В Первомайському районі введено в дію нове підприємство по переробці насіння соняшнику (сої та рапсу) - ТОВ «Бандурський олійноекстракційний завод». Загальна вартість проекту 75 млн. дол. Завдяки реалізації проекту створено 250 робочих місць.

– У Снігурівському районі ТОВ «Евері» проводяться узгоджувальні заходи для початку будівництва комплексу з глибокої переробки рослинної сировини. Загальна проектна потужність комплексу - 4100 т/добу по вхідній сировині, в тому числі: 1700 т/добу насіння соняшнику, 1200 т/добу насіння сої, 1200 т/добу насіння кукурудзи. Реалізація проекту дозволить створити більше 200 нових робочих місць. Оріє-

нтовний обсяг інвестицій по проекту – 65 млн. євро [3].

Аналіз інвестиційної діяльності агропродовольчих підприємств Миколаївської області показав, що багато інвестиційних проектів ще не реалізовані. Так, ТОВ «Агроюг-Миколаїв» пропонує інвестиційний проект із запуску підприємства з переробки сільськогосподарської продукції. Загальний обсяг необхідних інвестицій: 4 млн. доларів. Цільове використання інвестованих коштів: модернізація та закупівля обладнання і технологій, термін окупності – 5 років.

КП «Миколаївська овочева база» запрошує до участі в інвестиційному проекті зі створення у м. Миколаєві сучасного підприємства з виробництва солоно-квашеної продукції за старовинними рецептами без консервантів та її продаж. Загальний обсяг необхідних інвестицій – 168 тис. доларів. Цільове використання інвестиційних коштів: придбання обладнання, автотранспорту та устаткування, термін окупності – 1 рік 8 місяців [3].

На сьогодні в області успішно реалізують інвестиційні проекти компанії зі світовим ім'ям: PepsiCo, Dyckerhoff, Sun Interbrew, РусАл, Groupe Lactalis та інші.

Висновки. За останні роки інвестиційна діяльність в агропродовольчій сфері Миколаївської області розвивається високими темпами. У найближчій перспективі слід очікувати значного збільшення інвестиційних надходжень в галузь, тому що інвестиційній привабливості Миколаївського регіону сприяє розвинена транспортна інфраструктура, науково-технічний потенціал та сучасні інформаційні та енергетичні мережі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сільське господарство Миколаївщини за 2011 рік / Головне управління статистики у Миколаївській області, за редакцією З.А. Лук'яненко. — Миколаїв : Головне управління статистики у Миколаївській області. 2012. — 320 с.
2. Статистичний щорічний Миколаївської області за 2010 рік / Головне управління статистики у Миколаївській області, за редакцією П.Ф. Зацаринського. — Миколаїв : Головне управління статистики у Миколаївській області. — 2011. — 639 с.
3. Інвестиційні можливості Миколаївщини. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://invest.mk-oda.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Миколаївської обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.mykolayiv-oda.gov.ua/>
5. Іртищева І.О. Інвестиційно-інноваційний розвиток агропродовольчої сфери Причорноморського регіону / І.О. Іртищева // Вісник аграрної науки Причорномор'я. — 2007. — Вип. 3(42). — С. 195-200.
6. Спаський Г.В. Інвестиційна діяльність в агропромисловому комплексі Закарпатській області / Г.В. Спаський // Економіка АПК. — 2012. — №12. — С.61-65.

УДК 339.72.053.1-047.44 (477)

ШТАЛЬ Т.В., д-р екон. наук, проф., ЛАНЕЦЬ Н.О., студ.
Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків

АНАЛІЗ КРИЗИ ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI УКРАЇНИ

Проведено аналіз кризи зовнішньої заборгованості України; розглянуто причини та наслідки виникнення кризового процесу; проаналізовано дії уряду щодо розробки антикризової та посткризової політики держави.